

**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni sud za krivično gonjenje
osoba odgovornih za teška kršenja
međunarodnog humanitarnog prava
počinjena na teritoriji bivše
Jugoslavije od 1991. godine

Predmet br. IT-00-39-A

Datum: 11. septembar 2007.

Original: engleski

PRED ŽALBENIM VIJEĆEM

U sastavu:

**sudija Fausto Pocar, predsjedavajući
sudija Mohamed Shahabuddeen
sudija Mehmet Güney
sudija Andréia Vaz
sudija Theodor Meron**

Sekretar:

g. Hans Holthuis

Odluka od:

11. septembra 2007.

TUŽILAC

protiv

MOMČILA KRAJIŠNIKA

JAVNO

ODLUKA PO KRAJIŠNIKOVOM ZAHTJEVU I PO ZAHTJEVU TUŽILAŠTVA

Tužilaštvo:

g. Peter Kremer, QC

Optuženi:

g. Momčilo Krajišnik

Amicus curiae:

g. Colin Nicholls, QC

1. Žalbeno vijeće Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Žalbeno vijeće, odnosno Međunarodni sud) rješava po "Zahtevu za obezbeđenje uslova za rad i poništenje odluke Sekretarijata od 7. juna 2007", koji je 18. juna 2007. podnio Momčilo Krajišnik (dalje u tekstu: Krajišnikov zahtjev) i po "Zahtjevu za razjašnjenje redoslijeda podnošenja dokumenata i izračunavanju vremenskih rokova za podneske" koji je 5. jula 2007. podnijelo tužilaštvo (dalje u tekstu: Zahtjev tužilaštva).

I. KRAJIŠNIKOV ZAHTJEV

A. Kontekst i argumenti

1. Sâm Zahtjev

2. U "Odluci po Zahtjevu Momčila Krajišnika da se sam zastupa, po podnescima branioca u vezi s imenovanjem *amicus curiae* i Zahtjevu tužilaštva od 16. februara 2007" od 11. maja 2007. (dalje u tekstu: Odluka od 11. maja 2007.), Žalbeno vijeće je konstatovalo da se Momčilo Krajišnik (dalje u tekstu: g. Krajišnik) može sam zastupati u postupku po svojoj žalbi, te je od Sekretarijata zatražilo "da preduzme sve potrebne radnje u smislu izvršenja" navedene Odluke.¹

3. Od donošenja Odluke od 11. maja 2007., Sekretarijat i g. Krajišnik vode razgovore o modalitetima njegovog samozastupanja. Međutim, Sekretarijat i g. Krajišnik nisu se u svemu slagali kada je riječ o ovim modalitetima, te se stoga u Krajišnikovom zahtjevu traži od Žalbenog vijeća da poništi izvjesne odluke Sekreterijata i da mu obezbijedi konkretno navedene uslove za rad.² Citirajući više odredaba člana 21 Statuta Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Statut),³ g. Krajišnik traži da mu se odobri pristup pojedinim osobama, finansijsku podršku, kao i obezbjeđenje različitih resursa.

4. U vezi s pristupom, Krajišnik navodi dva razloga. Kao prvo, on navodi da Sekretarijat nije odobrio da Deyan Brashich bude njegov pravni saradnik, a Stefan Karganović prevodilac/koordinator predmeta.⁴ On osporava odluku Sekretarijata u vezi s navedenim osobama.

¹ Odluka od 11. maja 2007., par. 24-25.

² Krajišnikov zahtjev, par. 16, 18, 20-21.

³ *Id.*, par. 14.

⁴ *Id.*, par. 12.

Drugo, g. Krajišnik navodi da mu nije dopušten direktan kontakt sa istražiteljima iz njegovog tima sa suđenja.⁵ On tvrdi da bi, kako bi bio u ravnopravnom položaju sa optuženima koji imaju pravnog zastupnika, trebalo da mu se "dozvoli da sa svim članovima tima odbrane mo[že] direktno da kontaktira[]".⁶

5. U vezi s finansijskom podrškom, g. Krajišnik iznosi nekoliko zahtjeva. Kao prvo, on traži da mu se "obezbedi besplatna prevodilačka pomoć".⁷ Drugo, pozivajući se na princip "ravnopravnosti (ograničene)" on traži "sredstva za finansiranje članova tima odbrane u visini predviđenoj pravilima Suda za 'slučaj III'".⁸ On takođe iznosi više argumenata u vezi s tim zbog čega je, po njegovom mišljenju, ovaj predmet dovoljno složen da zaslužuje status III stepena.⁹

6. Kada je riječ o resursima, Krajišnikov zahtjev sadrži više opštih konstatacija.¹⁰ Konkretnije govoreći, g. Krajišnik traži da mu se omogući da koristi "[t]elefon, skener, faks i kopir [...] bez vremenskog ograničenja u toku celog dana".¹¹ Pored toga, g. Krajišnik traži da mu se "dokumenta koja dobija[] od tužilaštva i Žalbenog veća dostavljaju i u prevodu na srpski jezik ili omogući da to uradi prevodilac [za koga je on] tražio da [ga] posećuje u zatvoru".¹²

7. U Krajišnikovom zahtjevu se od Žalbenog vijeća takođe traži da produži rok za podnošenje Žalbenog podneska g. Krajišnika. Gospodin Krajišnik sugerise da je produženje roka opravdano iz četiri na prvi pogled nezavisna razloga: prvo, zbog izgubljenog vremena usljed neispunjenja "tehničkih uslova" za "nesmetan rad na žalbi"; drugo, u svjetlu "vreme[na] preispitivanja podneska za najavu žalbe (predviđen[og] pravilima od 30 dana)"; treće, "zbog težine i obima žalbe"; te kao četvrto, zbog toga što mu njegov raniji branilac u žalbenom postupku (trenutno angažovan kao *amicus curiae*) nije predao "arhivu i dokumentaciju".¹³

8. Konačno, g. Krajišnik traži da Žalbeno vijeće sazove "vanrednu statusnu konferenciju" kako bi mogao usmeno iznijeti svoje zahtjeve.¹⁴

⁵ *Id.*, par. 12.

⁶ *Id.*, par. 16.

⁷ *Id.*, par. 14.

⁸ *Id.*, par. 18.

⁹ *Id.*, par. 20.

¹⁰ *Id.*, par. 21.

¹¹ *Id.*, par. 21 i fusnota 10.

¹² *Id.*, par. 11-13.

¹³ *Id.*, par. 17.

¹⁴ *Id.*, par. 21.

2. Odgovor tužilaštva i replike

9. Tužilaštvo je 28. juna 2007. dostavilo "Odgovor tužilaštva na Zahtjev Momčila Krajišnika" (dalje u tekstu: *Odgovor tužilaštva*). Tužilaštvo iznosi više prigovora tehničke prirode u vezi s Krajišnikovim zahtjevom, uključujući njegov propust da kao dokazne predmete priloži korespondenciju između g. Krajišnika i Sekreterijata¹⁵ i propuste da se pridržava Uputstava na razne načine, uključujući odsustvo preciznih citata dijelova dokumenata na koje upućuje i nenavodenje broja riječi.¹⁶ U vezi s meritumom, tužilaštvo se najvećim dijelom protivi Krajišnikovom zahtjevu. Tužilaštvo smatra da, kada je riječ o pitanjima pristupa, Sekretarijat može po svom nahođenju odobriti ili uskratiti pristup određenim osobama, a g. Krajišnik nije pokazao da odluke Sekretarijata ugrožavaju njegovo pravo na pravičan postupak.¹⁷ Slično tome, tužilaštvo smatra da g. Krajišnik nije pokazao kako nepostojanje direktnog kontakta s istražiteljima utiče na njegova prava u vezi s pravičnim suđenjem.¹⁸ Kada je riječ o finansijskoj podršci, tužilaštvo sugerije da je iz formulacije člana 21(4)(d) Statuta jasno da su "sredstva Međunarodnog suda dostupna samo onima koji traže da im se dodijeli pravna pomoć, a ne i osobama koje odluče da se brane lično ili putem pravnog zastupnika po vlastitom izboru".¹⁹ Pošto g. Krajišnik nema pravo na dodjelu sredstava na ime pravne pomoći, nije potrebno ni da Sekretarijat utvrđuje nivo složenosti predmeta.²⁰ Međutim, tužilaštvo smatra da g. Krajišnik ima pravo na "obezbjedivanj[e] odgovarajuće jezičke pomoći kako bi mu se omogućilo efikasno učešće u žalbenom postupku koji se vodi na engleskom jeziku".²¹ U tom pogledu, tužilaštvo primjećuje da bi g. Krajišnik trebalo da prima "podnes[ke] drugih strana u postupku i podnes[ke] Žalbenog vijeća na jeziku koji razumije".²² Kada je riječ o drugim zahtjevima g. Krajišnika za obezbjeđenje resursa, tužilaštvo smatra da su oni isuviše neprecizni da bi Žalbeno vijeće na osnovu njih moglo razabrati postupke Sekreterijata koji se osporavaju.²³

10. Tužilaštvo se takođe protivi zahtjevima g. Krajišnika za produženje rokova u vezi s njegovim Žalbenim podneskom i za zakazivanje vanredne statusne konferencije. Kada je riječ o

¹⁵ *Odgovor tužilaštva*, par. 3.

¹⁶ *Id.*, par. 30, 33-34.

¹⁷ *Id.*, par. 19; *vidi takođe id.*, par. 24-28.

¹⁸ *Id.*, par. 16.

¹⁹ *Id.*, par. 12.

²⁰ *Id.*, par. 32.

²¹ *Id.*, par. 17.

²² *Id.*, par. 22.

²³ *Id.*, par. 36.

zahtjevu za produženje rokova, tužilaštvo smatra taj zahtjev preuranjenim i u svakom slučaju lišenim valjanog osnova. Tužilaštvo posebno ističe da, do dana zavođenja zahtjeva, prijevod Prvostepene presude na bosanski/hrvatski/srpski jezik još nije bio izdat i da stoga rok od 75 dana za ulaganje žalbe g. Krajišnika tada još nije počeo da teče.²⁴ Po mišljenju tužilaštva, nikakva produženja roka ne bi trebalo odobravati za odgađanja koja su nastala prije nego što je navedeni rok počeo da teče,²⁵ a argumente g. Krajišnika u vezi sa složenošću predmeta trebalo bi odbaciti kao površne.²⁶ Konačno, kada je riječ o zahtjevu za zakazivanje vanredne statusne konferencije, tužilaštvo izjavljuje da nijedna odredba Pravilnika o postupku i dokazima (dalje u tekstu: Pravilnik) ne predviđa održavanje takve statusne konferencije, te da Krajišnikov zahtjev u svakom slučaju ne zavređuje donošenje takvih mjera.²⁷

11. Dana 2. jula 2007., *amicus curiae* je dostavio dokument naslovljen kao "Replika *amicus curiae* na Odgovor tužilaštva na Zahtjev g. Krajišnika" (dalje u tekstu: Replika *amicus curiae*). U Replici *amicus curiae* tvrdi se da, iako se "iz jednostavne formulacije člana 21(4)(d) ne može izvući konačan zaključak o tome jesu li sredstva za pravnu pomoć dostupna kako dodijeljenim braniocima tako i stranama u sporu koje se same zastupaju", "da bi se [g. Krajišnik] mogao djelotvorno zastupati u ovom žalbenom postupku, razumno je i potrebno da mu se pruži neka vrsta jezičke pomoći, pomoći u koordiniranju predmeta i vođenju istrage, te pravne pomoći", naročito u svjetlu odredbe člana 21(4)(b) koja predviđa pravo na "odgovarajuće vrijeme i uslove za pripremu odbrane".²⁸ *Amicus curiae* kao mogući korak u tom pogledu predlaže imenovanje službenika zaduženog za postupak *pro se*.²⁹ Dalje, kada je riječ o predmetnoj dokumentaciji koja se pominje u kontekstu zahtjeva g. Krajišnika za produženje roka *amicus curiae* obavještava Žalbeno vijeće da je predmetnu dokumentaciju trebalo predati g. Krajišniku do 5. jula 2007.³⁰ *Amicus curiae* napominje da je predmetna dokumentacija obimna (uključuje više od 150 kutija s dokumentima, pretežno na engleskom jeziku), i sugeriše da bi g. Krajišniku možda bilo potrebno produženje roka kako bi ih adekvatno pregledao.³¹ *Amicus curiae* takođe osporava sugestiju tužilaštva da Pravilnik ne predviđa mogućnost održavanja vanrednih statusnih konferencija sugerišući da, shodno

²⁴ *Id.*, par. 38.

²⁵ *Vidi id.*, par. 40.

²⁶ *Id.*, par. 43.

²⁷ *Id.*, par. 44.

²⁸ Replika *amicus curiae*, par. 9-10.

²⁹ *Id.*, par. 15.

³⁰ *Id.*, par. 17.

³¹ *Id.*, par. 17-19.

pravilima 65ter(B) i 107, predžalbeni sudija ima ovlaštenje da sazove takvu statusnu konferenciju.³² Konačno, *amicus curiae* napominje da Krajišnikov zahtjev predstavlja prvi podnesak g. Krajišnika nakon donošenja Odluke od 11. maja 2007. implicirajući da bi taj faktor trebalo uzeti u obzir prilikom razmatranja eventualnog tehničkog propusta da se postupi u skladu s Uputstvima.³³

12. Dana 28. jula 2007., četiri dana poslije prijema prijevoda Odgovora tužilaštva na bosanski/srpski/hrvatski jezik, g. Krajišnik je dostavio "Repliku optuženog na Odgovor tužioca na Zahtev optuženog Momčila Krajišnika" (dalje u tekstu: Krajišnikova replika tužilaštvu).³⁴ Gospodin Krajišnik uvažava činjenicu da Krajišnikov zahtjev u određenim aspektima nije u skladu s Uputstvima, ali poziva Žalbeno vijeće da se usredsredi na meritum njegovih argumenata.³⁵ Kada je riječ o meritumu, on sugerše da se tužilaštvo greškom usredsredilo samo na član 21(4)(b) Statuta, gubeći iz vida jamstva iz članova 21(1) i (2).³⁶ Po mišljenju g. Krajišnika, njegovo odricanje od prava na branioca znači da bi ga trebalo tretirati kao glavnog branioca koji ne prima naknadu ali koji ima pravo na finansiranje pravne pomoći savjetnika, prevodioca i koordinatora predmeta.³⁷ Po njegovom mišljenju, to bi ga dovelo bliže ravnopravnom položaju u odnosu na tužilaštvo, *amicus curiae* u ovom predmetu i optužene u drugim predmetima.³⁸ On dalje sugerše da je pripremanje njegove žalbe komplikovanije u odnosu na pripreme koje mora obaviti tužilaštvo i da bi stoga trebalo da bude finansiran u većem iznosu nego tužilaštvo ili barem da prima finansijska sredstva za III nivo složenosti.³⁹ Gospodin Krajišnik ponavlja neke argumente koji su izneseni u Krajišnikovom zahtjevu,⁴⁰ te takođe naznačava da se njegov prvobitni zahtjev za prevođenje dokumenata ne odnosi samo na podneske nego i na neke izjave svjedoka.⁴¹ Međutim, on sugerše da na ovom planu ima "pozitivnih" pomaka.⁴² U vezi s pitanjem produženja rokova, g. Krajišnik pominje količinu i nesređenost dokumenata koje je poslao raniji branilac kao razlog

³² *Id.*, par. 20.

³³ *Id.*, par. 21-22.

³⁴ Engleski prijevod zaveden je 21. juna 2007. Dana 28. jula 2007., g. Krajišnik je dostavio Ispravku Krajišnikove replike tužilaštvu. Engleski prijevod ove Ispravke takođe je zaveden 21. augusta 2007.

³⁵ Vidi Krajišnikovu repliku tužilaštvu, str. 9.

³⁶ *Id.*, par. 11.

³⁷ *Id.*

³⁸ *Id.*, par. 11 i fusnote 8-9, 11.

³⁹ *Id.*, par. 15.

⁴⁰ *Vidi id.*, par. 19-20, 23, 25.

⁴¹ *Id.*, par. 21.

⁴² *Id.*

zbog kog mu je potrebno znatno produženje.⁴³ U vezi s vanrednom statusnom konferencijom, g. Krajišnik navodi da pravilo 65bis(B) Pravilnika ustvari dopušta održavanje tih konferencija ali napominje da on "ne insistira na održavanju vanredne statusne konferencije ako Žalbeno vijeće to ne smatra potrebnim".⁴⁴ Na kraju, g. Krajišnik izražava svoje uvažavanje Odluke od 11. maja 2007.; poziva Žalbeno vijeće da mu odobri resurse koje on smatra potrebnim za primjenu ove odluke; te navodi da se "osjeća obaveznim da poštuje sve naloge Vijeća ... i da će tako postupiti".⁴⁵

3. Podnesak Sekretarijata i Replika

13. Dana 19. jula 2007. i na osnovu pravila 33(B) Pravilnika, Sekretarijat je dostavio "Podnesak sekretara po Zahtjevu Momčila Krajišnika da se poništi Odluka Sekretarijata od 7. juna 2007." (dalje u tekstu: Podnesak sekretara), s više povjerljivih i *ex parte* dodataka. U ovom Podnesku, Sekretarijat poziva Žalbeno vijeće da odbaci Krajišnikov zahtjev.

14. U vezi s pristupom, Sekretarijat razjašnjava da g. Krajišniku nije uskraćen pristup određenim pojedincima koje je on naveo. Gospodin Krajišnik može komunicirati sa svojim istražiteljima i drugima "u skladu sa standardnim postupkom" u Pritvorskoj jedinici Ujedinjenih nacija (PJUN).⁴⁶ U stvari, Sekretarijat mu je uskratio *privilegovan* pristup tim osobama.⁴⁷ Sekretarijat smatra da bi privilegovan pristup ovim osobama ugrozio "sigurnost i red u PJUN-u" i predstavljao rizik po "integritet žalbenog postupka".⁴⁸ Sekretarijat izjavljuje da je ponudio g. Krajišniku pravo da ima privilegovan pristup za najviše tri pravna saradnika, pod uslovom da ove osobe imaju određene "minimalne kvalifikacije" koje Sekretarijat smatra "osnovn[im] i nužn[im] sredstvo[m] kojim će se osigurati integritet postupka i bezbjednost, te red u PJUN-u".⁴⁹ Na dan podnošenja Podneska sekretara nije bio imenovan nijedan pravni saradnik.⁵⁰ Sekretarijat napominje da je odbacio nastojanje g. Krajišnika da za pravnog saradnika imenuje g. Brashicha u

⁴³ *Id.*, par. 28.

⁴⁴ *Id.*, par. 29.

⁴⁵ *Id.*, str. 9.

⁴⁶ Podnesak Sekretarijata, par. 26.

⁴⁷ *Id.*, par. 26-27. Sekretarijat implicira da g. Krajišnik može imati privilegovane komunikacije sa svojim istražiteljima pod uslovom da imenovani pravni saradnik takođe bude prisutan. *Vidi id.*, par. 21(d).

⁴⁸ *Id.*, par. 29.

⁴⁹ *Id.*, par. 22. Iako se u Podnesku sekretara ne navodi koji su to uslovi u pogledu kvalifikacija, Žalbeno vijeće smatra primjerenim da primijeti da je Sekretarijat na drugom mjestu ove kvalifikacije definisao kao "osnovne uslove u pogledu kvalifikacija iz pravila 44 Pravilnika". *Id.*, Povjerljivi i *ex parte* Dodatak 1, str. 1.

⁵⁰ *Id.*, par. 23.

svjetlu činjenice da je g. Brashich od strane Disciplinskog odbora Međunarodnog suda proglašen krivim za profesionalno nedozvoljeno ponašanje.⁵¹

15. U vezi s finansiranjem, Sekretarijat iznosi detaljne argumente. Sekretarijat obavještava Žalbeno vijeće da su ti argumenti na tragu argumenata iznijetih od strane Sekretarijata u predmetu *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, u kom se postavilo slično pitanje u vezi sa finansiranjem odbrane optuženog koji se sam zastupa.⁵² Prije svega, Sekretarijat smatra da "nema ovlaštenja da dodjeljuje novac optuženom koji se sam zastupa".⁵³ Sekretarijat smatra da mu član 24(d) Statuta, pravilo 45 Pravilnika i Uputstvo za dodjelu branioca po službenoj dužnosti (IT/073/Rev.11) ne daju ovlaštenje da donese "[o]dluk[u] o dodjeli javnih sredstava žaliocu ili osobama koje žalilac angažuje da mu pomažu kao optuženom koji se sam zastupa, donijeta izvan sistema pravne pomoći Međunarodnog suda".⁵⁴ U tom pogledu, Sekretarijat primjećuje da mu "[n]ije poznat sistem pravne pomoći koji bi omogućavao da se finansijska sredstva daju direktno ili indirektno optuženom koji se sam zastupa".⁵⁵ Sekretarijat smatra da odredba člana 21(4)(d) u vezi s pravom optuženog da mu se "dodijeli pravni zastupnik" odnosi isključivo na branioca i ne može se primjenjivati na osobe koje postupaju u nekom drugom svojstvu.⁵⁶ Sekretarijat dalje tvrdi da, iako uslov iz člana 21(4)(b) da optuženi mora "da ima odgovarajuće vrijeme i uslove za pripremu odbrane" iziskuje određenu tehničku i logističku podršku optuženom koji se sam zastupa (kao što je "pristup nekim kancelarijskim prostorijama, biblioteci, dokumentaciji, tehničkoj pomoći", a "[m]oguće je zamisliti" i da je potrebno imenovati o trošku Međunarodnog suda "istražitelja i/ili stručnjaka, odnosno stručnjake, ovisno o fazi postupka"), ova klauzula ne predviđa naknadu za "osobe koje sastavljaju pravne podneske, analiziraju dokaze i obavljaju druge funkcije koje inače obavlja branilac".⁵⁷ Sekretarijat osporava tvrdnju g. Krajišnika da princip ravnopravnosti nalaže da on raspolaže jednakim resursima kao i tužilaštvo.⁵⁸ Sekretarijat smatra da g. Krajišnik ima pravo samo na proceduralnu jednakost, a ne materijalnu jednakost, te da, u svakom slučaju, odluka g. Krajišnika da se sam zastupa predstavlja njegovo dobrovoljno odricanje od prava na pravnog

⁵¹ *Id.* Shodno tome, g. Brashich, *prima facie*, nije ispunjavao uslov iz pravila 44(A) (iv) pa je Sekretarijat odbio da povuče ovaj uslov u svjetlu težine dotičnog nedozvoljenog ponašanja. *Id.*

⁵² *Id.*, par. 34.

⁵³ *Id.*, par. 33.

⁵⁴ *Id.*, par. 35.

⁵⁵ *Id.*, par. 43.

⁵⁶ *Id.*, par. 39. Nakon što se dodijeli branilac, Sekretarijat može zatim finansirati pomoćno osoblje dodijeljenog branioca u skladu s Uputstvom o dodjeli branioca. *Id.*, par. 42.

⁵⁷ *Id.*, par. 52-54.

⁵⁸ *Id.*, par. 57.

zastupnika.⁵⁹ U svjetlu svog stava, Sekretarijat smatra da nema potreba da žalbu g. Krajišnika klasifikuje na osnovu nivoa složenosti, budući da Sekretarijat klasifikuje samo one predmete u kojima se primjenjuje sistem pravne pomoći.⁶⁰

16. U vezi s finansiranjem, Sekretarijat dalje sugerše da se "pravo na samozastupanje i pravo na dodjelu branioca ne moraju nužno međusobno isključivati".⁶¹ U onoj mjeri u kojoj ova prava nisu nespojiva i ukoliko Međunarodni sud može finansirati pomoć za nekog optuženog koji se sam zastupa, "onda sekretar tvrdi da je to moguće provesti samo kroz sistem pravne pomoći Međunarodnog suda. To znači da ako žalilac želi da Međunarodni sud plati njegove pomoćnike, on mora ispuniti uslove za dodjelu pravne pomoći", na primjer tako da pokaže da je djelimično ili sasvim slabog imovnog stanja i da njegovi predloženi pravni savjetnici ispunjavaju uslove iz pravila 45 Pravilnika.⁶² Sekretarijat naglašava da svaka dodjela sredstava na ime pravne pomoći na ovaj način mora biti provedena pod jednakim uslovima koji važe za optuženog koji ima pravnog zastupnika u punom smislu.⁶³

17. Kada je riječ o prevodiocu/koordinatoru predmeta, Sekretarijat izjavljuje da "ne postoji negativna odluka Sekretarijata koju bi Žalbeno vijeće u ovoj fazi postupka moglo preispitati".⁶⁴ U vezi sa g. Karganovićem, Sekretarijat izjavljuje da je u toku postupak procjene njegove prihvatljivosti i da, "u međuvremenu [g. Krajišniku] nije bila uskraćena pomoć drugog prevodioca".⁶⁵ Sekretarijat potvrđuje da "Međunarodni sud može osigurati plaćenog prevodioca/tumača da pomaže" g. Krajišniku, ali sugerše da se "mora [...] raditi o osobi čije su kvalifikacije i ponašanje prihvatljivi za Sekretarijat".⁶⁶

18. Konačno, u pogledu resursa, Sekretarijat obrazlaže da je g. Krajišniku ponudio pristup privilegovanoj telefonskoj i telefaks liniji za komunikaciju s imenovanim pravnim saradnicima i mogućnost razmjene dokumenata u elektronskom formatu s tim saradnicima, ali da ove ponude nisu ostvarene zbog odsustva pravnih saradnika.⁶⁷ Sekretarijat se ne bavi izričito ni zahtjevom g.

⁵⁹ *Id.*, par. 57-58.

⁶⁰ *Id.*, par. 33.

⁶¹ *Id.*, par. 64.

⁶² *Id.*, par. 63, 66.

⁶³ *Id.*, par. 66.

⁶⁴ *Id.*, par. 24.

⁶⁵ *Id.*

⁶⁶ *Id.*, par. 55.

⁶⁷ *Id.*, par. 21, 31.

Krajišnika za 24-satni pristup telefonu, skeneru, telefaksu i kopir-aparatu ni njegovim zahtjevom za dostavljanje nekih dokumenata na srpskom jeziku.

19. Dana 13. augusta 2007., u roku od četiri dana od prijema prijevoda Podneska sekretara na bosanski/srpski/hrvatski jezik, g. Krajišnik je dostavio "Repliku optuženog na Odgovor sekretara na Zahtev optuženog Momčila Krajišnika" (dalje u tekstu: Krajišnikova replika Sekretarijatu).⁶⁸ U vezi s pristupom, g. Krajišnik ponovo iznosi svoje primjedbe da Sekretarijat nije odobrio imenovanje g. Braschicha za pravnog saradnika i g. Karganovića za prevodioca.⁶⁹ On takođe ponavlja svoju potrebu za "neograničenom komunikacijom" sa svojim istražiteljima, iako prihvata da se sastanci s tim istražiteljima mogu održavati samo u prisustvu osoba za koje je Sekretarijat odobrio privilegovan pristup.⁷⁰ Po njegovom mišljenju, uobičajeni načini komunikacije s istražiteljima nisu adekvatni budući da je za komuniciranje poštom potrebno dosta vremena i zbog toga što se "redovnom [telefonskom] linijom služe drugi zatvorenici" što je u svakom slučaju skupo.⁷¹ Kada je riječ o finansiranju, g. Krajišnik smatra da ima pravo na finansijska sredstva, iako ne traži da kontroliše raspodelu tih sredstava.⁷² Gospodin Krajišnik želi da se ova sredstva isplate g. Dershowitzu, američkom advokatu koga želi da angažuje u svom predmetu.⁷³ Gospodin Krajišnik objašnjava da mu je "važno da li će ta sredstva biti nivoa III u zatvaranju konstrukcije [finansiranja] za angažman g. Deršovic[a]".⁷⁴ Gospodin Krajišnik ističe da ne misli da je pravo na samozastupanje kompatibilno s dodjeljivanjem branioca od strane Sekretarijata.⁷⁵ Međutim, on sugeriše da bi Sekretarijat, ukoliko od njega traži da postupa uz pomoć pravnih saradnika, trebalo da participira u plaćanju naknade tim saradnicima.⁷⁶ U vezi s prevodiocem, g. Krajišnik izjavljuje da mu nije ponuđen nijedan prevodilac.⁷⁷ Gospodin Krajišnik izražava svoju spremnost da radi s nekim drugim prevodiocem umjesto onog kojeg je prvobitno tražio, barem dok se ne riješe problemi u vezi s prevodiocem po njegovom izboru.⁷⁸

⁶⁸ Engleski prijevod zaveden je 21. augusta 2007.

⁶⁹ Krajišnikova replika Sekretarijatu, par. 12-15. Gospodin Krajišnik pominje i treću osobu, Zdenka Tomanovića. Pošto g. Tomanović nije pomenut u Krajišnikovom zahtjevu, Žalbena vijeće će zanemariti njegovo pominjanje budući da ono izlazi iz okvira replike.

⁷⁰ Krajišnikova replika Sekretarijatu, par. 11.

⁷¹ *Id.*, par. 18-19.

⁷² *Id.*, par. 33.

⁷³ *Id.*

⁷⁴ *Id.*, par. 27.

⁷⁵ *Id.*, par. 48.

⁷⁶ *Id.*, par. 47.

⁷⁷ *Id.*, par. 25.

⁷⁸ *Id.*

B. Diskusija

1. Preliminarna pitanja

20. Postoji pet preliminarnih pitanja koja bi valjalo razmotriti.

21. Kao prvo, kako je primijećeno u Odgovoru tužilaštva, Krajišnikov zahtjev nije u skladu s nekim odredbama Uputstava, uključujući sljedeće uslove: "Ako u svojim podnescima upućuju na odlomke neke presude, odluke, transkripta, dokaznog predmeta ili nekog drugog teksta, strane će navesti tačan datum, broj (ako se radi o dokaznom predmetu), stranu i paragraf"⁷⁹ i da "[s]trane u postupku moraju navesti broj riječi svakog dokumenta koji podnose koji podliježe gorenavedenim ograničenjima dužine ... i taj podatak treba da se uvrsti u rubriku "Broj riječi: ____" na kraju dokumenta, prije crte za potpis".⁸⁰ Žalbeno vijeće podsjeća g. Krajišnika na njegovu obavezu da se pridržava Uputstava i upozorava ga da bi Žalbeno vijeće ubuduće moglo sankcionisati svako nepridržavanje.⁸¹ Istovremeno, Žalbeno vijeće s odobravanjem primjećuje da je g. Krajišnik sada, po svemu sudeći, svjestan obaveza utvrđenih Uputstvima,⁸² i da i Krajišnikova replika tužilaštvu i Krajišnikova replika Sekretarijatu u značajnoj mjeri ukazuju na poštovanje gorenavedenih odredbi Uputstava.

22. Drugo, Žalbeno vijeće primjećuje da postoji određena konfuzija u vezi s pitanjem da li i na koji način *amicus curiae* može uložiti "Repliku" u slučajevima kada je g. Krajišnik podnio neki zahtjev a tužilaštvo dostavilo svoj odgovor. U Dijelu II ove odluke Žalbeno vijeće daje smjernice po ovom pitanju za ubuduće, ali u ovom slučaju Vijeće prihvata Repliku *amicus curiae* kao valjano podnesenu.

23. Treće, Žalbeno vijeće primjećuje da je Podnesak sekretara zaveden 19. jula 2007., tj. nešto više od mjesec dana poslije podnošenja Krajišnikovog zahtjeva. Žalbeno vijeće uvažava činjenicu da Pravilnik i Uputstva ne propisuju izričito rokove za podnošenje podnesaka Sekretarijata u skladu s pravilom 33(B). Međutim, kako bi se obezbijedilo da se postupak u ovom predmetu vodi na što efikasniji način, Žalbeno vijeće traži da Sekretarijat sve eventualne buduće podneske na

⁷⁹ Uputstvo o postupku podnošenja pismenih podnesaka u žalbenom postupku pred Međunarodnim sudom (IT/155/Rev.3), 16. septembar 2005. (dalje u tekstu: Uputstvo o postupku), par. 17.

⁸⁰ Uputstvo o dužini podnesaka i zahtjeva, (IT/184/Rev.2), 16. septembar 2005., par. 8.

⁸¹ *Vidi npr.* Uputstvo o postupku, par. 20.

⁸² *Vidi* Krajišnikovu repliku tužilaštvu, str. 9.

osnovu pravila 33(B) kao odgovor na zahtjeve g. Krajišnika podnosi u roku od deset dana od zavođenja engleskog prijevoda tih zahtjeva.

24. Četvrto, Žalbeno vijeće napominje da Pravilnik izričito ne propisuje da li i pod kojim okolnostima neka strana u postupku ima pravo da replicira na podneske Sekretarijata na osnovu pravila 33(B).⁸³ Žalbeno vijeće ipak smatra da je, ukoliko neka strana u postupku traži sudsko preispitivanje neke odluke Sekretarijata, primjereno da se toj strani dopusti da uloži repliku na neki podnesak na osnovu pravila 33(B) (pri čemu rok za ulaganje replike mora biti isti kao i rok za ulaganje replika na odgovore).⁸⁴ Shodno tome, Žalbeno vijeće prihvata Krajišnikovu repliku kao valjano podnesenu.

25. Peto, Žalbeno vijeće napominje da Podnesak sekretara, iako u njemu nije naveden broj riječi, po svemu sudeći sadrži više od 3.000 riječi dopuštenih za zahtjeve, odgovore i replike na osnovu paragrafa 5 Uputstva o dužini podnesaka i zahtjeva. Naravno, Podnesak sekretara ne mora biti u skladu s ovim ograničenjem broja riječi, budući da se ne radi ni o zahtjevu ni o odgovoru već o podnesku na osnovu pravila 33(B) Pravilnika. Ipak, kao što g. Krajišnik implicira,⁸⁵ to može dovesti do problematičnog dispariteta: dok Sekretarijat nema nikakvo ograničenje broja riječi, g. Krajišnik je prilikom ulaganja replike Sekretarijatu dužan pridržavati se odnaničenja broja riječi. Žalbeno vijeće u skladu s tim traži od Sekretarijata da ubuduće u svojim podnescima na osnovu pravila 33(B) navodi broj riječi. Žalbeno vijeće dalje obavještava g. Krajišnika da, ubuduće, u slučajevima kada ima pravo da uloži repliku na takav podnesak (o čemu je bilo riječi u prethodnom paragrafu) i ukoliko taj podnesak sadrži više od 3.000 riječi, njegova replika može sadržati isti broj riječi kao i dotični podnesak, ali nikako više od toga.

⁸³ Vidi Nalog u vezi s rokovima, 31. juli 2007., str. 1 (pred predžalbenim sudijom).

⁸⁴ Vidi npr. *Tužilac protiv Miroslava Kvočke i drugih*, predmet br. IT-98-30/1-A, Odluka po preispitivanju odluke sekretara o prestanku pružanja pravne pomoći Zoranu Žigiću, 7. februar 2003. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Žigić*), par. 6 (gdje se pominje replika jednog optuženog na podnesak Sekretarijata).

⁸⁵ Vidi Krajišnikovu repliku Sekretarijatu, fusnota 27.

2. Meritum

26. Žalbeno vijeće sada prelazi na meritum Krajišnikovog zahtjeva.

(a) Vanredna statusna konferencija i produženje rokova

27. Na početku, Žalbeno vijeće odbija zahtjev za sazivanje vanredne statusne konferencije. Takva konferencija nije propisana Pravilnikom i Žalbeno vijeće smatra da Krajišnikov zahtjev može adekvatno riješiti na osnovu pismenih podnesaka.⁸⁶

28. Žalbeno vijeće takođe odbija zahtjev g. Krajišnika za produženje roka za podnošenje žalbenog podneska.⁸⁷ U tom pogledu, Žalbeno vijeće napominje da je rok od sedamdeset pet dana za podnošenje žalbenog podneska g. Krajišnika počeo teći tek 24. jula 2007., kada je g. Krajišniku uručen prijevod Prvostepene presude na bosanski/hrvatski/srpski jezik.⁸⁸ Sve eventualne komplikacije koje su se desile prije tog datuma, kao što je činjenica da je do predaje dokumentacije g. Krajišniku od strane ranijeg branioca došlo tek 5. jula 2007., stoga su irelevantne za pitanje da li je produženje roka opravdano.⁸⁹ Kada je riječ o tvrdnji g. Krajišnika da složenost njegovog predmeta daje osnova za produženje roka, Žalbeno vijeće odbacuje ovu tvrdnju. Gospodin Krajišnik nije pokazao kako je to njegova žalba toliko složena da opravdava produženje roka. Štaviše, činjenica da je g. Krajišnik imao mogućnost da izvrši određene pripreme za ulaganje žalbenog podneska tokom gotovo desetomjesečnog perioda od izdavanja Prvostepene presude i izdavanja njenog prijevoda na bosanski/hrvatski/srpski jezik opovrgava tvrdnju da je daljnje produženje roka u ovom trenutku opravdano.

(b) Odluke Sekretarijata i uslovi za rad

29. Žalbeno vijeće sada preelazi na prigovore g. Krajišnika koji se tiču odluka Sekretarijata i njegovih uslova za rad. Žalbeno vijeće uočava više teškoća skupčanih s rješavanjem po ovim

⁸⁶ Vidi npr. *Tužilac protiv Pavla Strugara*, predmet br. IT-01-42-Misc.1, Odluka po zahtevu Pavla Strugara za ponovno otvaranje žalbenog postupka, 7. juni 2007., par. 19.

⁸⁷ Premda bi rješavanje pitanja u vezi s produženjem rokova moglo biti prepušteno predžalbenom sudiji, Žalbeno vijeće smatra primjerenim da se pozabavi ovim konkretnim zahtjevom pošto je on iznijet u kontekstu šireg podneska.

⁸⁸ Vidi Odluku od 11. maja 2007., par. 15; *Procès Verbal* od 24. jula 2007., zaveden 26. jula 2007.

⁸⁹ Žalbeno vijeće takođe odbacuje sugestije g. Krajišnika i *amicus curiae* o tome da količina predmetne dokumentacije opravdava produženje. Pored ostalog, nije jasno zašto bi pregled cjelokupne navedene dokumentacije bio potreban da bi se uložila djelotvorna žalba.

prigovorima. Kao prvo, g. Krajišnik iznosi veliki broj prigovora, pri čemu proceduralni kontekst ovih prigovora nije uvijek jasan. Kao primjer treba navesti da je često teško zaključiti da li se neki prigovor odnosi na određenu konkretnu odluku Sekretarijata i koja je to odluka. Kao drugo, podnošenje podnesaka je trajalo dugo vremena, djelimično uslijed vremena potrebnog za prevođenje. Budući da su Sekretarijat i g. Krajišnik tokom ovog perioda nastavili komunikaciju, sadašnje stanje stvari moglo bi biti različito u odnosu na ono koje je postojalo u vrijeme podnošenja Krajišnikovog zahtjeva. S obzirom na potrebu efikasnog rješavanja predloženih pitanja, Žalbeno vijeće prelazi preko nekih od ovih teškoća dajući prioritet pružanju smjernica za strane u postupku i Sekretarijat.

30. U onoj mjeri u kojoj g. Krajišnik traži sudsko preispitivanje neke administrativne odluke, standard preispitivanja je jasan. Žalbeno vijeće će takvu odluku poništiti ako "sekretar nije poštovao [relevantne] pravne uslove" ili "ako se sekretar nije pridržavao osnovnih pravila prirodne pravde ili ako u procesnom smislu nije postupao korektno prema osobi na koju utiče dotična odluka, ili ako je uzeo u obzir materijal koji nije relevantan a propustio uzeti u obzir materijal koji je relevantan, ili ako je došao do zaključka do kakvog ne bi došla ni jedna razumna osoba koja ispravno razmatra to pitanje".⁹⁰ Međutim, "u slučaju da nerazumnost nije dokazana", "ne smije se ulaziti u prostor koji pripada autoru takve administrativne odluke u kojem on ocjenjuje činjenice ili meritum dotičnog slučaja".⁹¹

31. Većina pitanja o kojima je riječ odnose se na član 21 Statuta. Taj član predviđa, u relevantnom dijelu, sljedeće:

1. Sve osobe su ravnopravne pred Međunarodnim sudom.
2. Prilikom rješavanja po optužbama protiv optuženoga, on ima pravo na pravično i javno suđenje, uz ograde predviđene članom 22 Statuta.
- ...
4. Prilikom rješavanja po svim optužbama na osnovu ovog Statuta, optuženom se, uz puno poštovanje načela ravnopravnosti, garantuju sljedeća minimalna prava:
- ...

⁹⁰ Odluka u predmetu *Žigić*, par. 13.

⁹¹ *Id. Vidi takođe Tužilac protiv Vidoja Blagojevića i Dragana Jokića*, predmet br. IT-02-60-T, Odluka po prijedlogu nezavisnog pravnog zastupnika Vidoja Blagojevića da se od sekretara zatraži da imenuje novog branioca i kobranioca, 3. juli 2003., par. 23-25; *Nahimana i drugi protiv tužioca*, predmet br. MKSR-99-52-A, Odluka po zahtjevu žalioca Jeana-Boscoa Barayagwize kojim se osporava odluka predsjednika o odbijanju preispitivanja i ukidanja odluke sekretara u vezi s povlačenjem subranioca, 23. novembar 2006., par. 9.

(b) da ima odgovarajuće vrijeme i uslove za pripremu odbrane i komunikaciju s pravnim zastupnikom po vlastitom izboru;

...

(d) da mu se sudi u njegovom prisustvu i da se brani lično ili putem pravnog zastupnika po vlastitom izboru; da se, ako nema pravnog zastupnika, obavijesti o tom pravu; te da mu se, kad god to zahtijevaju interesi pravde, dodijeli pravni zastupnik, a da on pritom ne snosi troškove odbrane ako za to nema dovoljno sredstava;

...

(f) da ima besplatnu pomoć prevodioca ako ne razumije ili ne govori jezik koji se koristi na Međunarodnom sudu;

...

Na osnovu člana 21(4)(d), g. Krajišnik se opredijelio za to da sam sebe zastupa. Žalbeno vijeće danas razmatra kako njegov izbor utiče na primjenu i/ili provođenje drugih jamstava u skladu s članom 21 Statuta.

(i) Pristup

32. Žalbeno vijeće smatra da u pogledu pristupa postoje četiri pitanja koja valja riješiti. Prvo, postavlja se pitanje s kim neki optuženi koji sam sebe zastupa može održavati privilegovane komunikacije. Drugo, postavlja se pitanje s kim neki optuženi koji se sam zastupa može dijeliti povjerljive informacije. Treće, postavlja se pitanje kvantiteta - odnosno, u slučaju kada je neki optuženi koji sam sebe zastupa pritvoren u PJUN-u i traži pomoć drugih u svrhu pripremanja svoje žalbe, u kojoj mjeri i da li on uopšte ima pravo na više mogućnosti za komuniciranje s drugima od onih koje su dodijeljene drugim optuženima? Konačno, postavlja se pitanje razumnosti odluke Sekretarijata u vezi s nekom konkretnom osobom koju g. Krajišnik predloži da bude imenovani pravni saradnik. Žalbeno vijeće sada prelazi na razmatranje ovih pitanja.

33. U vezi s privilegovanim komunikacijama, Žalbeno vijeće ne vidi nikakvu grešku u zaključku Sekretarijata da g. Krajišnik može imati privilegovanu komunikaciju sa najviše tri imenovana pravna saradnika (a pretpostavlja se i sa članovima tima koji posjećuju optuženog u društvu ovih pravnih saradnika), i ni sa kim drugim.⁹² Ova privilegija proizlazi iz odnosa advokat-klijent, kako je to naznačeno u članu 21(4)(b) Statuta i predviđeno u pravilu 97 Pravilnika, koje predviđa da se sva "komunikacija između advokata i klijenta smatra [...] privilegovanom". Ukoliko se neki optuženi opredijeli za to da se sam zastupa umjesto da ga zastupa branilac, osnova ove privilegije se uklanja. Prema tome, g. Krajišnik nema prava na privilegovane komunikacije.

⁹² Vidi Podnesak Sekretarijata, par. 21, 27-29.

Pošto Sekretarijat nema nikakvu obavezu da mu obezbijedi privilegovan pristup bilo kome, g. Krajišnik nema osnova za prigovor na spremnost Sekretarijata da mu obezbijedi privilegovanu komunikaciju sa najviše tri imenovana pravna saradnika.⁹³

34. U vezi s povjerljivim informacijama, Žalbeno vijeće načelno ne vidi nikakvu grešku u odluci Sekretarijata da g. Krajišnik o povjerljivom materijalu može razgovarati samo s imenovanim pravnim saradnicima. Ovo je složeno pitanje. S jedne strane, imajući u vidu udaljenost g. Krajišnika od predmetnog područja i činjenicu da je pritvoren u PJUN-u, praktično je nemoguće da on lično preduzima istrage u vezi s povjerljivim materijalom - istrage koje se mogu pokazati korisnim za pripremanje njegove odbrane. Ako on ne može razgovarati o povjerljivom materijalu s osobama izvan PJUN-a, onda ne raspolaže nikakvim mehanizmom koji bi omogućio takve istrage.⁹⁴ S druge strane, ukoliko se g. Krajišniku dopusti da povjerljive informacije dijeli sa svakim koga smatra pripadnikom svog tima, onda su rizici od curenja povjerljivih informacija ili neprimjerenog provođenja istraga znatno veći od onih kada se istrage provode pod nadzorom nekog profesionalnog pravnika. Takav pristup bi mogao ugroziti zaštitu svjedoka i žrtava (zaštitu koja je toliko značajna da se izričito navodi u članu 22 Statuta). Sekretarijat je nastojao uspostaviti ravnotežu između ovih suprotstavljenih interesa omogućujući g. Krajišniku da povjerljive informacije dijeli samo s imenovanim pravnim saradnicima, koji pak mogu obezbijediti profesionalni nadzor potreban da se osigura primjereno korištenje povjerljivih informacija. Žalbeno vijeće smatra da se ovakvim pristupom zaista postiže razumna ravnoteža i podržava ga, uz jedno upozorenje o kom će biti riječi u paragrafu 44.

35. Treće pitanje tiče se količine pristupa. Sekretarijat je odobrio g. Krajišniku neograničen pristup svim pravnim saradnicima koji budu imenovani, a g. Krajišnik može kontaktirati sve druge osobe (npr. istražitelje) u skladu sa standardnim procedurama u PJUN-u. U slučajevima kada imenovani pravni saradnici postoje, ovakav pristup jeste razuman. Neograničeni pristup imenovanim pravnim saradnicima otvorio bi g. Krajišniku odgovarajući kanal za razmjenu

⁹³ Iako g. Krajišnik formalno nema pravo na privilegovane komunikacije, Žalbeno vijeće smatra da spremnost Sekretarijata da mu omogući privilegovanu komunikaciju sa najviše tri imenovana pravna saradnika predstavlja korisnu praksu.

⁹⁴ Budući da je predmet g. Krajišnika u žalbenoj fazi, za pretpostaviti je da će biti malo (ili nimalo) potrebe za vanjskim istragama. Ipak, Žalbeno vijeće ne može apriori isključiti mogućnost da izvjesna potreba postoji, te će se stoga pozabaviti ovim pitanjem. Uporedi *Nahimana i drugi protiv tužioca*, predmet br. MKSR-99-52-A, Odluka po zahtjevima žalioaca Hassana Ngeze za odobrenje za daljnje istrage u vezi s konkretnim informacijama koje se odnose na dodatne dokaze potencijalnog svjedoka, 20. juni 2006., par. 27.

informacija s drugim članovima njegovog tima u slučajevima kada vremenska ograničenja (ili neka druga ograničenja) propisana standardnim procedurama u PJUN-u ometaju direktnu razmjenu. Time bi bio ispunjen uslov na osnovu člana 21(4)(b) Statuta da optuženi mora imati "odgovarajuće vrijeme i uslove za pripremu odbrane".

36. Međutim, u slučaju da ne bude imenovan nijedan pravni saradnik, Žalbeno vijeće ima određene rezerve u vezi s pristupom Sekretarijata. U toj situaciji, prema pomenutom pristupu Sekretarijata, optuženi koji se sam zastupa ograničen je samo na standardne procedure PJUN-a u pogledu vanjskih komunikacija. Ukoliko te procedure ne pružaju optuženom koji se sam zastupa dovoljno mogućnosti za razmjenu odgovarajućih informacija sa članovima tima izvan PJUN-a tokom pripremanja njegove odbrane, onda to može predstavljati nedostatak "odgovarajućeg vremena i uslova za pripremanje odbrane", čime se krši član 21(4)(b) Statuta. Međutim, Žalbeno vijeće smatra da ne raspolaže potrebnim informacijama na osnovu kojih bi procijenilo da li standardne procedure zaista pružaju dovoljno mogućnosti za vanjske komunikacije tokom pripremanja njegove odbrane. Sekretarijat ne navodi pojedinosti o ovim procedurama, a tvrdnje g. Krajišnika o ograničenom vremenu (i znatnim troškovima) za telefonske razgovore su neprecizne. Žalbenom vijeću tako nije poznato da li standardne procedure dopuštaju komunikaciju g. Krajišnika sa njegovim timom samo jedan minut dnevno (što bi izgledalo nedovoljno), više sati dnevno (što bi izgledalo više nego dovoljno) ili se radi o nekom drugom vremenskom periodu. Shodno tome, Žalbeno vijeće odbacuje ovo pitanje zbog nedovoljne konkretnosti. Ipak, Žalbeno vijeće obavještava Sekretarijat da bi, ukoliko ne bude imenovan nijedan pravni saradnik, Sekretarijat trebalo da obezbijedi da g. Krajišnik ima adekvatne uslove za komunikaciju sa timom odbrane dok traje pripremanje njegovog žalbenog podneska i podneska respondentata. Ukoliko to bude iziskivalo dodatne pogodnosti pored onih koje su predviđene standardnim procedurama PJUN-a, Žalbeno vijeće izražava svoje uvjerenje da će Sekretarijat obezbijediti takve pogodnosti na način koji smatra najprimjerenijim očuvanju reda i bezbjednosti u PJUN-u.

37. Konačno, Žalbeno vijeće ne vidi nikakvu grešku u odluci Sekretarijata da g. Deyan Brashich ne ispunjava potrebne uslove da bi bio imenovan za pravnog saradnika. Sekretarijat razumno traži da imenovani pravni saradnici ispunjavaju uslove iz pravila 44 Pravilnika. Pravilo 44(A)(iv) isključuje svakoga "ko je proglašen krivim ili [mu je] izrečena neka druga disciplinska mjera u relevantnom disciplinskom postupku protiv njega pred domaćim ili međunarodnim forumom, uključujući postupak na osnovu Profesionalnog kodeksa branilaca koji postupaju pred Međunarodnim sudom, osim ako sekretar ocijeni da bi u datim okolnostima opoziv dotičnog

branioca bio nesrazmjerna mjera". Gospodin Brashich je od strane Disciplinskog odbora proglašen krivim za nedozvoljeno ponašanje.⁹⁵ Sekretarijat razumno obrazlaže da opoziv g. Brashicha nije smatrao nesrazmjernim s obzirom na ozbiljnost nedozvoljenog ponašanja g. Brashicha.⁹⁶

(ii) Finansiranje

38. U vezi s finansiranjem postavljaju se dva šira pitanja. Kao prvo i najvažnije, postavlja se pitanje da li i u kojoj mjeri član 21 Statuta nalaže da se obezbjeđe sredstva za finansiranje pravne pomoći optuženom slabog imovnog stanja koji sam sebe zastupa.⁹⁷ Ukoliko je tako, postavljaju se dodatna pitanja o tome koji uslovi bi trebalo da se primjenjuju na ovo finansiranje pravne pomoći i ko nadzire raspodjelu tih sredstava. Drugo, postavlja se pitanje šta još Sekretarijat mora finansirati za nekog optuženog slabog imovnog stanja koji sam sebe zastupa i na koji način to mora činiti. Žalbeno vijeće će se sada pozabaviti ovim pitanjima.

39. Strane u postupku i Sekretarijat zauzimaju različite stavove o tome da li neki optuženi slabog imovnog stanja koji sam sebe zastupa ima pravo na finansiranje pravne pomoći. Gospodin Krajišnik misli da on ima pravo na takvo finansiranje; tužilaštvo tvrdi da optuženi koji sam sebe zastupa nema prava na pravnu pomoć; a Sekretarijat smatra da bi svoj sistem pravne pomoći mogao primijeniti tako da dodijeli branioca optuženom koji sam sebe zastupa. Žalbeno vijeće takođe ima u vidu nedavnu odluku pretpretresnog sudije u predmetu *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, koja naizgled razmatra mogućnost da će, pod određenim okolnostima, Sekretarijat morati da obezbijedi određena sredstva za finansiranje pravne pomoći optuženom koji sam sebe zastupa.⁹⁸

40. Po mišljenju Žalbenog vijeća, član 21(4)(d) Statuta ne daje osnova za tvrdnju da optuženi koji izabere da sam sebe zastupa ipak ima pravo na pravnu pomoć. Član 21(4)(d) daje optuženom pravo da se "brani lično ili putem pravnog zastupnika po vlastitom izboru". Mi smo stali na

⁹⁵ U pravnoj stvari g. Deyana Ranka Brashicha, advokata iz Sjedinjenih Država, Odluka po žalbi sekretara Disciplinskom odboru, 22. mart 2007., par. 52.

⁹⁶ Podnesak sekretara, par. 23.

⁹⁷ Zbog sažetosti, Žalbeno vijeće koristi formulaciju "slabog imovnog stanja" umjesto "slabog ili djelimično slabog imovnog stanja".

⁹⁸ *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-PT, Odluka u vezi sa finansiranjem odbrane optuženog, 30. juli 2007. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Šešelj*), par. 63-64; *vidi takođe id.*, par. 55 (gdje se sugeriše da bi pravni saradnici trebalo da primaju finansijsku naknadu za rad na sastavljanju pismenih podnesaka).

stanovište da ove dvije opcije stoje u "binarnoj suprotstavljenosti".⁹⁹ Optuženi koji se opredijeli za samozastupanje nema pravo na pravnu pomoć. Dakle, on ne može uživati supsidijarno pravo koje se navodi dalje u članu 21(4)(d), da mu se, ukoliko je slabog imovnog stanja, dodijeli pravna pomoć o trošku Međunarodnog suda.¹⁰⁰

41. Međutim, i dalje se postavlja pitanje da li neke druge odredbe Statuta ili neki drugi pravni izvor nalažu Sekretarijatu da optuženom slabog imovnog stanja koji sam sebe zastupa obezbijedi finansiranje pravne pomoći. Gospodin Krajišnik sugerise da princip ravnopravnosti koji se pominje u članu 21(1) Statuta i prava na pravično suđenje koja se pominju u članu 21(2) Statuta imaju ovakvo dejstvo.¹⁰¹ Žalbeno vijeće ove argumente ne smatra uvjerljivim. Premda član 21(1) može nalogati da optuženi u sličnim okolnostima imaju približno uporediv tretman, on ne propisuje da optuženi koji se opredijeli za samozastupanje uživa sve pogodnosti kojima raspolaže optuženi koji se opredijeli za branioca. Naprotiv, "[o]predjeljenje za samozastupanje g. Krajišnika podrazumijeva i njegovo prihvatanj[e] nedostataka do kojih takav izbor može da dovede".¹⁰² Štaviše, Žalbeno vijeće smatra da, ukoliko neki optuženi izabere da se sam zastupa, on time tvrdi da je sposoban da vodi svoju odbranu bez pravne pomoći, te se stoga može pretpostaviti da je finansiranje pravne pomoći od strane Međunarodnog sud nepotrebno za vođenje pravičnog suđenja. U onoj mjeri u kojoj optuženom nedostaje sposobnost da vodi vlastitu odbranu a njegovo samozastupanje stoga "doseže stepen značajnog i trajnog opstruiranja suđenja", primjereno pravno

⁹⁹ *Slobodan Milošević protiv tužioca*, predmet br. IT-02-54-AR73.7, Odluka po interlokutornoj žalbi na odluku Pretresnog veća o dodeli branioca, 1. novembar 2004. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Milošević*), par. 11. Vidi takođe *Nahimana i drugi protiv tužioca*, predmet br. MKSR-99-52-A, Nalog o rasporedu za žalbenu raspravu i Odluka po Zahtjevu Hassana Ngeze od 24. januara 2006., 16. novembar 2006., str. 3.

¹⁰⁰ Žalbeno vijeće primjećuje da se, u slučajevima kada je optuženima koji se sami zastupaju dodjeljivan branilac u pripravnosti ili neki drugi branilac, na to nije gledalo kao na nešto komplementarno pravu optuženog na samozastupanje nego kao na nametnuto ograničenje prava optuženog na samozastupanje. Vidi Odluku u predmetu *Milošević*, par. 17 (gdje se o dodjeli branioca optuženom koji sam sebe zastupa govori kao o ograničenju prava optuženog na samozastupanje). Slično tome, optuženi "nema pravo na *amicus curiae*" čak ni kada nadležno Vijeće odluči da imenuje *amicus curiae*. Odluka od 11. maja 2007., par. 18.

¹⁰¹ Žalbeno vijeće napominje da se, iako je jasno da Odluka u predmetu *Šešelj* svoj zaključak da optuženi slabog imovnog stanja koji sam sebe zastupa ima pravo na finansiranje pravne pomoći ne zasniva ni na jednoj konkretnoj odredbi u Statutu, taj zaključak po svemu sudeći oslanja na ove iste principe. Vidi Odluku u predmetu *Šešelj*, par. 42, 49-50. Žalbeno vijeće takođe primjećuje da Sekretarijat nije jasno obrazložio pravni osnov za svoj zaključak da optuženom koji se sam zastupa može biti dodijeljen branilac u skladu sa sistemom pravne pomoći. Vidi *generalno* Podnesak sekretara, par. 62-65.

¹⁰² Odluka od 11. maja 2007., par. 17 (unutrašnji znaci navoda i izmjena izostavljeni). Vidi takođe *Tužilac protiv Slobodana Miloševića*, predmet br. IT-02-54-AR73.6, Odluka po interlokutornoj žalbi *amice curiae* na nalog Pretresnog veća u vezi s pripremom i izvođenjem dokaza odbrane, 20. januar 2004., par. 19 ("Nema sumnje da je optuženi, opredelivši se za samozastupanje, sebe lišio resursa koje bi mu pružio dobro opremljen pravni tim odbrane. Optuženi koji odluči da se sâm brani odriče se mnogih pogodnosti koje podrazumjeva zastupanje od strane branioca").

sredstvo jeste ograničenje njegovog prava na samozastupanje.¹⁰³ Dopustiti nekom optuženom da se sam zastupa i da istovremeno od Međunarodnog suda prima puni iznos finansijskih sredstava na ime pravne pomoći značilo bi, kako kaže jedna izreka, dopustiti mu i da ima i jare i pare.

42. Konačno, Žalbeno vijeće smatra da pitanje da li član 21(4)(b) Statuta obavezuje Međunarodni sud da obezbijedi određena sredstva za finansiranje pravnih saradnika optuženog koji sam sebe zastupa. Žalbeno vijeće se slaže sa Sekretarijatom da pojam "uslova" iz člana 21(4)(b) uobičajeno ne podrazumijeva pravnu pomoć.¹⁰⁴ Ipak, Žalbeno vijeće smatra da se Sekretarijat, nastojeći da na drugi način primijeni odredbe člana 21(4)(b) na optuženog koji sam sebe zastupa, u velikoj mjeri oslanjao na koncept imenovanih pravnih saradnika. U onoj mjeri u kojoj Sekretarijat traži od optuženog slabog imovnog stanja koji sam sebe zastupa da koordinira svoju odbranu putem imenovanih pravnih saradnika ili ga u tome ohrabruje, primjereno je da Međunarodni sud obezbijedi određena finansijska sredstva za te pravne saradnike. Ta finansijska sredstva ne bi trebala biti uporediva sa onima koja se isplaćuju braniocima optuženih koji imaju pravne zastupnike (naročito stoga što bi poslove kao što je pripremanje pismenih podnesaka trebalo smatrati odgovornošću optuženog koji sam sebe zastupa), ali bi pravnim saradnicima ipak trebalo platiti naknadu za njihov rad na koordinaciji i pravnim konsultacijama s tim u vezi.¹⁰⁵ Sekretarijat može utvrditi dodatne kriterijume za imenovane pravne saradnike koji traže da ih finansira Međunarodni sud (uporedive sa sposobnošću Sekretarijata da zahtijeva da branioci koje finansira Međunarodni sud ispunjavaju uslove iz pravila 45 Pravilnika, kao i uslove iz pravila 44 Pravilnika). Kao i uvijek, Sekretarijat bi eventualne isplate trebalo da vrši u skladu s odgovarajućim pravilima i propisima UN-a.

43. Žalbeno vijeće sada prelazi na pitanje šta još Sekretarijat mora finansirati za nekog optuženog slabog imovnog stanja koji sam sebe zastupa u skladu s pravilom 21(4)(b) Statuta. Tvrdnje g. Krajišnika s tim u vezi su neprecizne i Žalbeno vijeće ne vidi razloga za preispitivanje zaključka Sekretarijata da ga član 21(4)(b) obavezuje da obezbijedi "tehničku i logističku pomoć

¹⁰³ *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-AR-73.3, Odluka po žalbi na Odluku Pretresnog veća o dodeli branioca, 20. oktobar 2006, par. 20. Žalbeno vijeće takođe ima u vidu mogućnost preduzimanja alternativnih mjera, kao što je imenovanje *amicus curiae*, u određenim okolnostima. Vidi Odluku od 11. maja 2007., par. 18.

¹⁰⁴ Vidi Podnesak sekretara, par. 52-53. U skladu s tim, Žalbeno vijeće se slaže sa stanovištem Sekretarijata da nije potrebno određivati nivo složenosti predmeta u kom optuženi sam sebe zastupa. Nivoi složenosti koje je utvrdio Sekretarijat mogu biti zadržani za predmete u kojima optuženi slabog imovnog stanja koriste pravo na branioca.

¹⁰⁵ Žalbeno vijeće smatra da ovaj zaključak, zajedno sa opservacijama u sljedećem paragrafu, nisu nužno nekompatibilni s argumentom iznesenim u Memorandumu Službe za pravne poslove Ujedinjenih nacija koji je citiran u Odluci u predmetu

optuženom" i da je "[m]oguće zamisliti" imenovanje "istražitelja i/ili stručnjaka, odnosno stručnjak[a], ovisno o fazi postupka" koje bi platio Međunarodni sud.¹⁰⁶

44. Žalbeno vijeće dalje primjećuje da se po svemu sudeći sve strane slažu da g. Krajišnik, kao optuženi slabog imovnog stanja koji sam sebe zastupa, ima pravo na pomoć prevodioca o trošku Međunarodnog suda.¹⁰⁷ Međutim, to ne znači da g. Krajišnik ima pravo na pomoć prevodioca/tumača po vlastitom izboru i Žalbeno vijeće ne vidi nikakvu grešku u nastojanjima Sekretarijata da procijeni da li g. Karganović može na prihvatljiv način vršiti tu ulogu. Međutim, Žalbeno vijeće napominje da Sekretarijat, ukoliko smatra da je imenovanje g. Karganovića neprihvatljivo, mora preduzeti korake u cilju pronalaženja prihvatljivog prevodioca/tumača i ponuditi g. Krajišniku usluge ove osobe. Konačno, Žalbeno vijeće smatra da se u određenim okolnostima može ukazati potreba da g. Krajišnik dijeli povjerljivi materijal sa ovim prevodiocem/tumačem. Na primjer, u slučaju da ne bude imenovan nijedan pravni saradnik, a g. Krajišnik bude radio s prevodiocem/tumačem, on će možda morati da zamoli prevodioca/tumača da mu prevede neki povjerljivi dokument. Ukoliko se pojavi takva potreba, Žalbeno vijeće smatra da bi Sekretarijat trebalo da preduzme korake kako bi joj se udovoljilo.

(iii) Resursi

45. Žalbeno vijeće odbija da se izjasni po zahtjevu g. Krajišnika da mu se dostave prevedeni dokumenti. Gospodin Krajišnik trenutno prima prevode podnesaka na redovnoj osnovi. U onoj mjeri u kojoj se Krajišnikovim zahtjevom traže prevodi dodatnih dokumenata, Žalbeno vijeće zaključuje da je ovo pitanje sada bespredmetno u svjetlu "pozitivnog" razvoja događaja koji se pominje u Krajišnikovoj replici tužilaštvu.¹⁰⁸

46. U vezi sa zahtjevom g. Krajišnika za 24-satni pristup telefonu, skeneru, telefaksu i kopiraparatu, Žalbeno vijeće smatra da je odluka Sekretarijata da uskrati ove resurse razumna. Iako u

Šešelj, par. 50 i fusnota 41. Žalbeno vijeće takođe primjećuje da citirani dijelovi ovog memoranduma nigdje ne sugerišu da bi ova finansijska sredstva trebala biti uporediva s onima koja se obezbjeđuju za optuženog koji ima pravnog zastupnika.

¹⁰⁶ Podnesak sekretara, par. 52-54. U svjetlu činjenice da su informacije koje su mu u vezi s ovim pitanjem predložene minimalne, Žalbeno vijeće se neće baviti pitanjem da li bi i pod kojim uslovima Sekretarijat trebalo da finansira koordinatore predmeta i/ili službenika *pro se* za optuženog slabog imovnog stanja koji sam sebe zastupa.

¹⁰⁷ U svjetlu ove opšte saglasnosti, nema potrebe da Žalbeno vijeće konkretno rješava da li je ovo pravo utemeljeno u članu 21(4)(b) Statuta, članu 21(4)(f) Statuta, ili u nekom drugom načelu. Iako većini potreba g. Krajišnika u vezi s prevodenjem može biti udovoljeno pomoću postojećih prijevoda dokumenata (kao što su postojeći prijevod Prvostepene presude na bosanski/hrvatski/srpski), Žalbeno vijeće smatra da je obezbjeđenje pismenog/usmenog prevodioca potrebno kako bi se g. Krajišniku omogućio pristup određenim preostalim materijalima koji nisu prevedeni.

¹⁰⁸ *Vidi* Krajišnikovu repliku tužilaštvu, par. 21.

odsustvu imenovanih pravnih saradnika određeno odstupanje od standardnih procedura PJUN-a može biti opravdano kako bi se nekom optuženom omogućila adekvatna sredstva za razmjenu odgovarajućih informacija s njegovim timom odbrane,¹⁰⁹ 24-satni pristup tim sredstvima komunikacije daleko prevazilazi ono što je potrebno da bi se obezbijedilo pružanje adekvatnih pogodnosti.

II. ZAHTJEV TUŽILAŠTVA

47. Zahtjevom tužilaštva traži se da Žalbeno vijeće razjasni dva pitanja. Prvo pitanje odnosi se na to kako vrijeme utrošeno na prevođenje podnesaka sa bosanskog/hrvatskog/srpskog na jedan od službenih jezika Međunarodnog suda i obrnuto utiče na računanje rokova utvrđenih u Odluci od 11. maja 2007.¹¹⁰ Ovo pitanje u međuvremenu razjasnio predžalbeni sudija na statusnoj konferenciji¹¹¹ i stoga ga Žalbeno vijeće neće dalje razmatrati. Drugo pitanje odnosi se na to da li *amicus curiae* ima pravo da po prijemu zahtjeva g. Krajišnika i dostavljanju odgovora tužilaštva uloži repliku i ako ima, da li i u okviru kog roka tužilaštvo ima pravo da odgovori na takvu repliku.¹¹² Tužilaštvo sugerše da "možda postoje okolnosti za podnesak *amicus curiae* koji proističe jedino iz odgovora tužilaštva" i da bi tužilaštvo trebalo imati pravo na odgovor u slučaju kada *amicus curiae* dostavi takav podnesak.¹¹³

48. Dana 16. jula 2007., *amicus curiae* je dostavio "Odgovor na zahtjev tužilaštva za razjašnjenje redoslijeda podnošenja dokumenata i izračunavanja vremenskih rokova za podneske" (dalje u tekstu: Odgovor *amicus curiae*). Kao i tužilaštvo, *amicus curiae* smatra da se "u određenim okolnostima potreba da *amicus curie* podnese neki podnesak javlja samo povodom nekog odgovora tužilaštva" i da bi tužilaštvo trebalo imati pravo da odgovori *amicus curiae* u takvim okolnostima.¹¹⁴ *Amicus curiae* dalje traži da mu se odobri pravo na ulaganje replike na takav odgovor.¹¹⁵ *Amicus curiae* takođe sugerše da bi on, ukoliko bi se "uključio u kasnijoj fazi

¹⁰⁹ Vidi par. 36 *supra* (gdje su navedeni mogući aršini).

¹¹⁰ Zahtjev tužilaštva, par. 12-15.

¹¹¹ Transkript statusne konferencije od 5. jula 2007., str. 102-104 (gdje je objašnjeno da "rok za dostavljanje odgovora tužilaštva neće početi teći dok tužilaštvo ne primi prijevod žalbenog podneska g. Krajišnika na engleski jezik" a takođe i da, u slučajevima kada g. Krajišnik mora ispoštovati neki rok, dotični rok važi za njegov podnesak na bosanskom/hrvatskom/srpskom a ne za prijevod tog podneska na engleski jezik).

¹¹² Zahtjev tužilaštva, par. 4-11.

¹¹³ *Id.*, par. 10-11.

¹¹⁴ Odgovor *amicus curiae*, par. 6, 8.

¹¹⁵ *Id.*, par. 11.

postupka po nekom zahtjevu", to trebalo da čini putem "Podneska", a ne "Replike".¹¹⁶ Konačno, *amicus curiae* predlaže ekspeditivniji vremenski okvir za takve okolnosti prema kojem bi on dostavio eventualni podnesak u roku od četiri dana od dostavljanja odgovora tužilaštva na neki zahtjev g. Krajišnika, tužilaštvo bi zatim imalo četiri dana da odgovori *amicus curiae*, koji bi zatim imao četiri dana za ulaganje replike.¹¹⁷

49. Dana 20. jula 2007., tužilaštvo je dostavilo "Repliku tužilaštva na Odgovor *amicus curiae* na Zahtjev za razjašnjenje redoslijeda podnošenja dokumenata i izračunavanja vremenskih rokova za podneske" (dalje u tekstu: Replika tužilaštva). Tužilaštvo smatra da bi, u slučajevima kada g. Krajišnik podnese neki zahtjev, tužilaštvo odgovori, a *amicus curiae* uloži "repliku", tužilaštvo trebalo da ima pravo na odgovor na takvu "repliku" ali da ne bi trebalo odobriti podnošenje nikakvih daljih podnesaka.¹¹⁸ Po mišljenju tužilaštva, davanjem *amicus curiae* prava na ulaganje daljnjih replika nepotrebno bi se produžio čitav ciklus podnošenja podnesaka.¹¹⁹ Tužilaštvo dalje iznosi prigovor na sugestiju da bi, umjesto toga, *amicus curiae* trebalo odobriti da podnese "Podnesak" u vezi s odgovorom tužilaštva na neki zahtjev g. Krajišnika, budući da bi se takvim podneskom (i eventualnim odgovorom i replikom) "broj podnesaka o svakom pitanju zapravo udvostručio".¹²⁰ Iako uvažava mogućnost da je takvo udvostručavanje "možda logična posljedica" Odluke od 11. maja 2007., tužilaštvo ističe da će ono za posljedicu imati gotovo dvostruko više posla za tužilaštvo, budući da bi ono možda željelo odgovoriti i g. Krajišniku i *amicus curiae*.¹²¹ Tužilaštvo primjećuje da, u slučaju da Žalbeno vijeće odobri *amicus curiae* da podnosi takve podneske – a zatim dopusti tužilaštvu da odgovori i *amicus curiae* da replicira – preporučljivijim smatra normalan raspored podnošenja podnesaka.¹²² Tužilaštvo takođe primjećuje da bi ekspeditivniji raspored podnošenja podnesaka koji predlaže *amicus curiae* prvenstveno predstavljao teret za tužilaštvo a ne za *amicus curiae*.¹²³

50. Kao i tužilaštvo i *amicus curiae*, Žalbeno vijeće smatra da bi mogle iskrsnuti rijetke prilike u kojima je, u skladu s mandatom datim *amicus curiae* Odlukom od 11. maja 2007., primjereno da *amicus curiae* dostavi podnesak u vezi s odgovorom tužilaštva na neki zahtjev g. Krajišnika.

¹¹⁶ *Id.*

¹¹⁷ *Id.*, par. 12.

¹¹⁸ *Vidi* Repliku tužilaštva, par. 3.

¹¹⁹ *Id.*

¹²⁰ *Id.*, par. 4.

¹²¹ *Id.*

¹²² *Id.*, par. 5.

Žalbeno vijeće traži da, radi veće jasnoće, *amicus curiae* ubuduće takve podneske naslovlja kao "Podnesak" a ne kao "Replika". Žalbeno vijeće se takođe slaže s tužilaštvom i *amicus curiae* da bi tužilaštvo trebalo imati pravo da odgovori na takav podnesak. Konačno, Žalbeno vijeće se slaže s *amicus curiae* da *amicus curiae* ima pravo da uloži repliku na svaki takav odgovor. Žalbeno vijeće je svjesno mogućnosti da takav pristup ima za posljedicu udvostručavanje uobičajenog broja podnesaka u vezi s nekim konkretnim zahtjevom, ali smatra da to predstavlja posljedicu Odluke od 11. maja 2007.¹²⁴ Ukoliko *amicus curiae* bude želio podnijeti "Podnesak" nakon što pregleda odgovor tužilaštva na neki zahtjev g. Krajišnika, onda bi *amicus curiae*, ukoliko Žalbeno vijeće ili predžalbeni sudija izričito ne daju upute da postupi drugačije, trebalo da to učini u roku od 4 dana od odgovora tužilaštva. U pogledu vremenskog okvira za dostavljanje odgovora tužilaštva na dotični podnesak i za repliku *amicus curiae*, trebalo bi slijediti uobičajeni raspored podnošenja podnesaka ukoliko Žalbeno vijeće ili predžalbeni sudija izričito ne daju drugačija uputstva.¹²⁵

III. DISPOZITIV

51. Iz gorenavedenih razloga, Žalbeno vijeće **ODBIJA** Krajišnikov zahtjev, ali **TRAŽI** od Sekretarijata da se postara da olakša samozastupanje g. Krajišnika u skladu s obrazloženjem datim u ovoj odluci. Žalbeno vijeće takođe **TRAŽI** od Sekretarijata da eventualne buduće podneske na osnovu pravila 33(B) kao odgovor na zahtjeve g. Krajišnika dostavlja u roku od deset dana od zavođenja prijevoda tih zahtjeva na engleski jezik. Žalbeno vijeće dalje **TRAŽI** od Sekretarijata da u takvim podnescima navede broj riječi. Konačno, kako je utvrđeno u paragrafu 50, Žalbeno vijeće takođe **ODOBRAVA** Zahtjev tužilaštva u dijelu u kom se traži razjašnjenje u vezi s važećim procedurama za podnošenje podnesaka *amicus curiae* povodom odgovora tužilaštva na zahtjeve g. Krajišnika.

¹²³ *Id.*, par. 6.

¹²⁴ Suprotno sugestiji tužilaštva, malo je vjerovatno da će u praksi takav pristup dovesti do produženja vremena za podnošenje podnesaka zbog pratećeg vremena koje je potrebno da se original odgovora tužilaštva prevede na bosanski/hrvatski/srpski i da se zatim (eventualna) replika na taj odgovor koju dostavi g. Krajišnik prevede na engleski jezik.

¹²⁵ *Vidi* Odluku od 11. maja 2007., par. 21-22.

Prijevod

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je engleski tekst mjerodavan.

Dana 11. septembra 2007.
U Haagu,
Nizozemska

/potpis na originalu/
Fausto Pocar,
predsjedavajući sudija

[pečat Međunarodnog suda]